

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Remco Reurink
telefoon 038 499 89 88
R.Reurink@overijssel.nl
Zaaknummer 5420401

Provincie Overijssel
De heer [REDACTED]
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
11.03.2020	2019/0251959	5	6 juni 2019	-

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten

Geachte heer [REDACTED],

U heeft, namens de Provincie Overijssel, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 6 juni 2019² ontvangen. De aanvraag betreft de uitvoering van de ruilverkaveling in de gemeente Staphorst. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor een soort van de Habitatrictlijn en voor een nationaal beschermde soort. Specifiek gaat het om de verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁴, om het opzettelijk doden⁵ van exemplaren van de platte schijfhoren en om het opzettelijk te vernielen van eieren van de platte schijfhoren⁶.

Er is geen sprake van het opzettelijk verstoren van platte schijfhoren en het opzettelijk vangen van grote modderkruiper. Wij verlenen u daarom geen ontheffing van het verbod om platte schijfhoren opzettelijk te verstoren. Tevens verlenen wij u geen ontheffing van het verbod om grote modderkruiper opzettelijk te vangen. De door u genomen maatregelen voorkomen dat een overtreding optreedt.

Deze ontheffing heeft betrekking op de uitvoering van de ruilverkaveling op percelen in de gemeente Staphorst, en specifiek op het dempen van sloten.

Deze ontheffing is geldig vanaf de eerste dag na het verzenden van dit besluit tot en met 31 december 2022. Wij hebben een langere ontheffingsperiode opgenomen, zodat u voldoende tijd heeft om de ruilverkaveling uit te voeren.

Het besluit (de ontheffing) bestaat uit voorschriften en overwegingen. Daarnaast maken de volgende stukken deel uit van dit besluit, voor zover deze niet in strijd zijn met de voorschriften:

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
² EDO-kenmerk 2019/0194441
³ Op basis van art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8 Wnb
⁴ Art. 3.5, vierde lid en art. 3.10 lid sub b Wnb
⁵ Art. 3.5, eerste lid Wnb
⁶ Art. 3.5, derde lid Wnb

- Rapportage 'Quickscan en aanvullend onderzoek Ruilverkaveling Staphorst. Toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Projectnummer: 18-212, 18 juni 2019. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen';
- Rapportage 'Bijlage bij aanvraag Wet Natuurbescherming 2017 inzake: Uitvoering kavelaanvaarding landinrichting Staphorst, ten behoeve van Grote modderkruiper en Platte schijfhoren'.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Ontheffing verwijderen groenstroken

Voor het verruimen van sloten en greppels, graven van nieuwe sloten en greppels en het kappen en aanplanten van bomen en bomenrijen is een separate ontheffing verleend (zaaknummer: Z-HZ_WNB-2020-000032) en is daarom geen onderdeel van dit besluit.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het behandelen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷. De verschuldigde leges zijn:

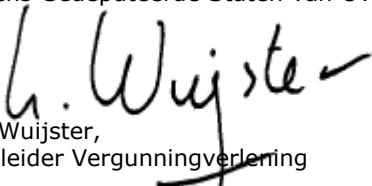
Artikel Code	Artikel omschrijving		Leges bedrag
7.6.2	Afhandelen en besluitvorming aanvraag van ontheffing als bedoeld 3.3, 3.8 en 3.10 Wnb, die al dan niet ziet op het realiseren van een infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting of projectontwikkeling	€	2.948,00
		Totaal leges	€ 2.948,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED] te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-002901 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

⁷ Belastingverordening Overijssel. Te raadplegen via:
https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Overijssel/37873/CVDR37873_16.html

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften bij het besluit
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Ligging van de sloten waar werkzaamheden worden uitgevoerd
Bijlage 4	Sloten met platte schijfhoren en grote modderkruiper
Bijlage 5	Figuur baggerpomp en herprofilering

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Staphorst.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de Rechtbank Overijssel dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2019/0251959). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2019/0251959).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek

Platte schijfhoren

5. Voorafgaand aan het dempen van de sloten 19 tot en met 22 brengt u minimaal 25% van de watervegetatie en het slib van elk van deze sloten over naar sloten in de directe omgeving. Te weten de sloten die in figuur 1 van bijlage 4 op kaart zijn weergegeven.
6. Het verplaatsen van de watervegetatie en het slib mag niet worden uitgevoerd bij een watertemperatuur van meer dan 25 °C. Daarnaast moet de luchttemperatuur ten tijde van deze werkzaamheden boven het vriespunt liggen en mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang.
7. Ter vervanging van het te verwijderen leefgebied van de platte schijfhoren zorgt u ervoor dat de schoningsmethoden van de naastgelegen sloten -over een lengte van minimaal 4.000 meter- worden geoptimaliseerd voor deze soort. Dit betreft de sloten zoals weergegeven in figuur 1 van bijlage 4. Dit doet u als volgt:
 - Het schonen van sloten faseren in tijd en ruimte. In dit geval betekent het dat jaarlijks maximaal 75% van de sloten geschoond wordt. Per jaar wordt per sloot 25% (elkaar jaar een ander deel van de sloot, in een cyclus van vier jaar) van de vegetatie en waterbodemp gespaard. Op die manier blijft er altijd voldoende geschikt leefgebied voorhanden.
8. De in voorschrift 7 bedoelde aanpassing van het slotenbeheer legt u middels beheerafspraken vast in een beheerovereenkomst, zodat dit beheer ook in de toekomst geborgd is. Drie maanden voor het aflopen van deze ontheffing legt u deze beheerovereenkomst ter goedkeuring aan ons voor.

Grote modderkruiper

9. Bij de planning van de werkzaamheden houdt u rekening met de kwetsbare perioden van de grote modderkruiper. De kwetsbare voortplantingsperiode van de soort is april tot en met augustus. De kwetsbare periode van de winterrust van de soort is van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen de kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. Een ecologisch deskundige bepaald de geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden.
10. Het wegvangen van de grote modderkruiper vindt plaats in de maanden september/oktober en mag niet worden uitgevoerd bij een watertemperatuur van meer dan 25 °C. Daarnaast moet de luchttemperatuur ten tijde van deze werkzaamheden boven het vriespunt liggen en mag geen ijs aanwezig zijn in de watergang.
11. In droge perioden is de grote modderkruiper extra kwetsbaar. In tijden van droogte bepaalt een ecologisch deskundige op het gebied van de grote modderkruiper of de werkzaamheden kunnen plaatsvinden.
12. Een week voorafgaand aan het dempen van (een deel van) sloot 38 vangt u de aanwezige exemplaren van de grote modderkruiper (en andere waterdieren) weg. Het wegvangen vindt plaats door het uitvoeren van de volgende handelingen:
 - Als eerste plaatst u tussen het te dempen en te behouden deel van sloot 38 een schot. Dit schot mag u pas verwijderen als de sloot gedempt is;
 - Daarna vist u het te dempen deel van sloot 38 af. Alle aangetroffen grote modderkruipers en -zoveel mogelijk- andere waterdieren verplaatst u naar geschikt leefgebied in de directe omgeving. Dit betreft de sloten 37 en 39 of het te behouden deel van sloot 38 (zie figuur 2 in bijlage 4);
 - Vervolgens brengt u de sliblaag op de kant en controleert u deze op de aanwezigheid van grote modderkruiper (en andere waterdieren). De aangetroffen exemplaren verplaatst u naar geschikt leefgebied in de directe omgeving (sloten 37 en 39 of het te behouden deel van sloot 38).

13. Ter vervanging van het te verwijderen leefgebied van de grote modderkruiper optimaliseert u de naastgelegen sloten 37, 39 en een deel van sloot 38 (zie figuur 2 in bijlage 4) –over een lengte van minimaal 440 meter- voor de grote modderkruiper. Dit doet u als volgt:

Optimaliseren van het slotenbeheer door aanpassen schoningsmethoden

- Het schonen van sloten wordt gefaseerd in tijd en ruimte uitgevoerd. In dit geval betekent het dat jaarlijks 50% van de sloten geschoond wordt. Het ene jaar de ene 50% en het jaar erop de andere 50%;
- Wanneer vegetatie in de sloten wordt verwijderd, maait u deze vegetatie 10 tot 20 centimeter boven de bodem af;
- De uiteinden van doodlopende watergangen, over een lengte van 10 meter, beheert u niet;
- Het schonen van de sloten wordt uitgevoerd door een baggerpomp zonder vleugels (zie figuur 1 in bijlage 5).

Herprofilering sloten

- De kopse kant van (het te behouden deel van) sloot 38 herprofileert u conform figuur 2 in bijlage 5. Dit houdt in dat u ondiepe delen (circa 25 centimeter diep) voor paren en opgroeien van jonge dieren creëert en diepe delen (circa 150 centimeter) voor overwintering van grote modderkruiper.

14. De, in voorschrift 13 bedoelde, aanpassing van het slotenbeheer legt u middels beheerafspraken vast in een beheerovereenkomst, zodat dit beheer ook in de toekomst geborgd is. Drie maanden voor het aflopen van deze ontheffing legt u deze beheerovereenkomst ter goedkeuring aan ons voor.

Overige zaken

15. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.
16. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, welke en het aantal soorten dat is overgezet en naar welke locatie en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver getoond.
17. Bij werkzaamheden aan de oevers van de sloten houdt u rekening met de aanwezigheid van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). U doet dit overeenkomstig hetgeen aan voorschriften voor deze soorten is opgenomen de ontheffing met kenmerk 2020/0057042.

BIJLAGE 2 – OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
A1	Bevoegdheid	9
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A2	Procedure	9
A2.1	Overeenstemming andere provincie	9
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
A2.3	Relevante overige besluiten	9
A3	Toetsingskader soorten	9
A3.1	Wettelijke regels	10
A3.2	Provinciaal beleid	10
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	11
B1.2	Doel van het project	11
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
B1.4	Periode	11
B1.5	Onderliggende documenten	11
B1.6	Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
C1	Inhoudelijke beoordeling	12
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
C1.2	Effectbeoordeling en staat van instandhouding	12
C1.3	Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of minimaliseren	13
C1.4	Beschrijving noodzaak ontheffing	14
C1.5	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	14
C1.6	Wettelijk belang van het project	14
C1.7	Toetsing aan overige vereisten	15
C1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	15
D	Slotconclusie	15

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Staphorst gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover wij weten gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Staphorst
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle e-mail: postbus@overijssel.nl

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project tevens effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied. Wij wijzen u erop dat u mogelijk ook een vergunning nodig heeft als negatieve effecten op deze doelstellingen niet zijn uit te sluiten (Wnb, art. 2.7). Wij zijn ook voor dat onderdeel bevoegd. Als u denkt dat u ook een vergunning Wnb nodig heeft kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Loket 038 499 88 99).

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

In voorliggende situatie betrekken wij het kennisdocument van de grote modderkruiper bij de afweging.

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Staphorst heeft in maart 2010 het verzoek ingediend bij de provincie Overijssel om een inrichtingsplan te maken conform de Wet inrichting landelijk gebied. In 2013 heeft de Gedeputeerde Staten van Overijssel dit inrichtingsplan vastgesteld om daarna het sterk versnipperde gebied te herverkavelen. Met deze herverkaveling kunnen de boeren in het gebied hun bedrijfsvoering optimaliseren. Kavels worden vergroot en/of samengevoegd. Het projectgebied heeft een grootte van circa 6.500 hectare. Het grootste deel hiervan ligt in de gemeente Staphorst, een klein deel in de gemeente Hardenberg. Voor een doeltreffende herverkaveling zijn enkele werkzaamheden nodig. Het betreft het leggen van dammen, het graven en dempen van kavelsloten en het egaliseren en inzaaien van percelen (zie bijlage 3 voor de ligging van de betreffende sloten). Daarnaast wordt in het kader van de herverkaveling beplanting (houtopstanden en oevervegetatie) gekapt of verwijderd en ingeplant. Deze laatste werkzaamheden zijn niet beoordeeld binnen voorliggende besluit. Zij maken onderdeel uit van het besluit (EDO-kenmerk 2020/0057042) die zich specifiek richt op kappen en inplanten van houtopstanden en het verwijderen van oevervegetatie.

De soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd zijn binnen het project alleen vastgesteld op het grondgebied van de gemeente Staphorst en wel ten westen van het dorp Staphorst.

B1.2 Doel van het project

Het doel van de ruilverkaveling is verbetering van de landbouwstructuur (verkleinen versnippering percelen) en het vergroten van kansen op de ontwikkeling van de (duurzame) landbouwsector.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de platte schijfhoren en de grote modderkruiper van de verboden om deze opzettelijk te vangen^{14, 15}, deze opzettelijk te verstoren¹⁶, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen^{17, 18}.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2019 tot en met 31 december 2021.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- [REDACTED] de (2019). Quickscan en aanvullend onderzoek Ruilverkaveling Staphorst. Toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming. Projectnummer: 18-212, 18 juni 2019. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen;
- Bijlage bij aanvraag Wet Natuurbescherming 2017 inzake: Uitvoering kavelaanvaarding landinrichting Staphorst, ten behoeve van Grote modderkruiper en Platte schijfhoren (12 augustus 2019).

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 6 juni 2019 ontvangen. Op 15 juli 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 12 augustus 2019¹⁹ ontvangen.

¹⁴ Art. 3.5, eerste lid Wnb

¹⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub c Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁸ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

¹⁹ EDO-kenmerk 2019/0251975

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en de betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de grote modderkruiper bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Quickscan en aanvullend onderzoek'²⁰ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Bemonstering van waterhoudende sloten met geschikt leefgebied voor de platte schijfhoren met een steeknet. Hierbij zijn onderwaterplanten verzameld en gecontroleerd op slakken. De slakken zijn met een binoculair gedetermineerd;
- Bemonstering van waterhoudende sloten met geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper met fuiken en eDNA²¹.

Dit onderzoek is uitgevoerd volgens de gebruikelijke onderzoeksmethoden en is voldoende om de aanwezigheid van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper vast te stellen.

Tijdens het onderzoek is in één van de te dempen sloten de platte schijfhoren aangetroffen (sloot 20, zie bijlage 4). Omdat deze sloot in contact staat met de sloten 19, 21 en 22, kan de aanwezigheid van de platte schijfhoren in deze sloten niet worden uitgesloten.

Op basis van het veldonderzoek en het aanwezige habitat wordt aangenomen dat alleen de sloten 35, 37, 38 en 39 onderdeel uitmaken van het leefgebied van grote modderkruiper. Sloot 36 staat jaarrond droog en is daardoor ongeschikt als leefgebied voor de grote modderkruiper.

C1.2 Effectbeoordeling en staat van instandhouding

Platte schijfhoren

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en het aanwezige habitat wordt aangenomen dat alleen de sloten 19, 20, 21 en 22 onderdeel uitmaken van het leefgebied van de platte schijfhoren. Deze vier sloten worden in zijn geheel gedempt (totale lengte 1.850 meter), waardoor deze sloten als leefgebied voor de platte schijfhoren verloren gaan.

Voorafgaand aan het dempen van de sloten zet u minimaal 25% van de watervegetatie en slib uit elk van de vier sloten over naar sloten in de directe omgeving (zie figuur 1 in bijlage 4). Hiermee zet u tevens exemplaren van de platte schijfhoren over. Vanwege de kleine omvang van de platte schijfhoren kan echter niet worden voorkomen dat exemplaren van de soort worden gedood of verwond. De platte schijfhoren kan zich het hele jaar voortplanten. Zodoende is er geen optimale periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat tevens eieren van de platte schijfhoren worden beschadigd of vernield.

Van de platte schijfhoren zijn waarnemingen bekend uit natuurgebieden in de omgeving van het onderzochte gebied. Te weten de Natura 2000 gebieden Olde Maten & Veerslootslanden²² en De Wieden²³. In dergelijke veenweidegebieden kan de soort in hoge dichtheden voorkomen. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan wordt verwacht dat de platte schijfhoren in lage dichtheden voorkomt binnen de landbouwgebieden van de gemeente Staphorst. Door de geplande ingreep gaat slechts een klein aandeel van de sloten binnen de gemeente Staphorst verloren. Omdat de soort ook in de omgeving

²⁰ Hoofdstuk 3 pagina 9 tot en met 12

²¹ Environmental DNA (eDNA) is een methode om de aanwezigheid van soorten in water aan te tonen middels DNA. Zie ook: environmental-dna.nl/

²² Natuur en Milieu (2016). Natura 2000 beheerplan Olde Maten & Veerslootslanden. Definitief 9 september 2016.

²³ Natuur en Milieu (2017). Natura 2000 beheerplan De Wieden en Weerribben. Definitief 30 maart 2017.

voorkomt blijft een levensvatbare populatie op lokaal en regionaal niveau behouden. Daarnaast worden enkele naastgelegen sloten (zie bijlage 4) over een totale lengte van 4.000 meter geoptimaliseerd. Door naar deze sloten watervegetatie uit de te dempen sloten over te zetten, is de verwachting dat het leefgebied van de platte schijfhoren in voldoende mate aanwezig blijft en dat de populatie van de platte schijfhoren daardoor geen negatieve effecten ondervindt. Door het beheer van de sloten vast te leggen in een beheercontract wordt het leefgebied voor de toekomst gewaarborgd. De gunstige staat van instandhouding van de platte schijfhoren komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de voorschriften in bijlage 1.

Grote modderkruiper

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en het aanwezige habitat wordt aangenomen dat alleen de sloten 35, 37, 38 en 39 onderdeel uitmaken van het leefgebied van de grote modderkruiper (zie ook onderdeel B1.6). Van deze sloten wordt alleen sloot 38 gedempt over een lengte van 160 meter. Waarmee dit deel als leefgebied voor de grote modderkruiper verloren gaat. De overige drie sloten blijven beschikbaar voor de grote modderkruiper.

Voorafgaand aan het dempen van de sloot vangt u exemplaren van de grote modderkruiper weg en zet deze over naar geschikte watergangen in de directe omgeving (zie figuur 2 in bijlage 4). Hiermee wordt voorkomen dat exemplaren van de grote modderkruiper worden gedood of verwond.

De soort komt verspreid voor in lage dichtheden binnen landbouwgebieden in de gemeente Staphorst. Zo is de soort in 2018 in aangrenzende sloten waargenomen (rapport Quicksan en aanvullend onderzoek). In de nabijgelegen natuurgebieden Olde Maten en Veerslootslanden en De Wieden komt de soort in hogere dichtheden voor (onder andere Natuur en Milieu 2016 en Crombaghs *et al.* 2002²⁴). Door de geplande ingreep gaat slechts een klein aandeel van het leefgebied van de grote modderkruiper binnen de gemeente Staphorst verloren. Daarnaast wordt nieuw leefgebied gerealiseerd door 440 meter aan bestaande sloten te optimaliseren (zie figuur 2 in bijlage 4 voor de betreffende sloten). Omdat de soort ook in de ruime omgeving verspreid voorkomt blijft een levensvatbare populatie op lokaal en regionaal niveau behouden. Het verspreidingsareaal neemt door het dempen van sloot 38 niet af en er blijft voldoende habitat voorhanden voor een levensvatbare populatie. Door het beheer van de sloten vast te leggen in een beheercontract wordt het leefgebied voor de toekomst gewaarborgd. De gunstige staat van instandhouding van de grote modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de voorschriften in bijlage 1.

C1.3 Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of minimaliseren

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag²⁵, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de grote modderkruiper en ze passen bij het slotenbeheer zoals dat voor de platte schijfhoren beschreven is in de gedragscode van de Unie van Waterschappen²⁶. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de platte schijfhoren en de grote modderkruiper zoveel mogelijk geminimaliseerd (zie ook onderdeel C1.2). Daarnaast wordt voldoende vervangend leefgebied gerealiseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Werken buiten de kwetsbare periode van de grote modderkruiper ofwel de werkzaamheden worden uitgevoerd in de maanden september/oktober;
- Wegvangen en/of overzetten van de platte schijfhoren (middels watervegetatie) en de grote modderkruiper (en overige waterdieren) naar geschikte sloten in de directe omgeving van het huidige leefgebied;
- Realiseren van geschikt(er) leefgebied door optimaliseren slotenbeheer en/of herprofilering van sloten. Waarbij het slotenbeheer wordt uitgevoerd door percee-eigenaren, onder verantwoordelijkheid van de provincie Overijssel. Het aangepaste slotenbeheer wordt vastgelegd in een beheerovereenkomst. Wij

²⁴ Crombaghs, B.H.J.M., N. Van de Berg & A.B. Goutbeek (2002). Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromen en stilstaande wateren in Overijssel.

²⁵ Paragraaf 1.4, pagina 4 tot en met 8

²⁶ <https://www.uvw.nl/publicatie/gedragscode-wet-natuurbescherming-voor-waterschappen-2019/>

vragen u deze overeenkomst aan ons voor te leggen. Dit om te borgen dat het beheer daadwerkelijk wordt uitgevoerd;

- Uitvoering werkzaamheden onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper.

C1.4 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de herverkaveling leiden tot het opzettelijk beschadigen en vernielen van vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.5, vierde lid en artikel 3.10 lid sub b uit de Wnb. Daarnaast kan niet voorkomen worden dat exemplaren van de platte schijfhoren worden gedood en eieren van deze soort worden vernield. Dit zijn overtredingen van het verbodsartikel genoemd in artikel 3.5, eerste en derde lid uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

Ook wordt gevraagd om ontheffing voor het opzettelijk vangen en/of verstoren van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper. U gaat de aanwezige platte schijfhorens en grote modderkruipers deels verplaatsen cq. wegvangen. Het is niet de bedoeling de dieren (definitief) aan de natuur te onttrekken. Het is in dit geval toegestaan om de platte schijfhoren en de grote modderkruiper te verplaatsen uit de directe gevarenszone naar een vergelijkbare habitat in de directe omgeving. Voor het opzettelijk vangen en verstoren heeft u zodoende geen ontheffing nodig.

C1.5 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Om tot een gewenste verbetering van het toekomstperspectief voor de landbouwsector te komen is een herverkaveling in het buitengebied van Staphorst gewenst. Hiervoor heeft de gemeente Staphorst in maart 2010 bij de provincie Overijssel het verzoek ingediend om een inrichtingsplan te maken conform de Wet inrichting landelijk gebied. In 2013 heeft Gedeputeerde Staten het inrichtingsplan vastgesteld om daarna het sterk versnipperde gebied te herverkavelen. Dit maakt dat de ruilverkaveling locatie specifiek is. Een alternatieve locatie voor de herverkaveling leidt niet tot het gewenste doel (zie B1.2). De werkwijze en planning (voor de betreffende sloten) is afgestemd op de aanwezigheid van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper. Tevens wordt voor deze soorten ruim voorzien in meer geschikt(er) leefgebied. Een alternatieve werkwijze levert niet hetzelfde of een beter resultaat. Hiermee is voldoende aangetoond dat voor de uitvoering van dit verkavelingsproject geen andere bevredigende oplossing is.

C1.6 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de bijlage bij de aanvraag²⁷, voldoende is aangetoond.

Het doel van de herverkaveling is verbetering van de landbouwstructuur en het vergroten van kansen op de ontwikkeling van de (duurzame) landbouwsector. De landbouw is een belangrijke economische drager in de gemeente Staphorst. De landbouw draagt bij aan circa 25% van de werkgelegenheid in de regio. Voorafgaand aan het opstellen van het inrichtingsplan, is de noodzaak van een ruilverkaveling in een landbouwanalyse aangetoond. Op basis van deze analyse blijkt dat, gezien de huidige agrarische structuur in het gebied, een verbetering van de landbouwstructuur (door herverkaveling) nodig is voor het deel dat een landbouwfunctie heeft. Tevens blijkt dat het gebied gekenmerkt wordt door een groot aantal kleinere bedrijven en een hoge gemiddelde leeftijd van de ondernemers. De herverkaveling heeft invloed op de keuze van ondernemers om dóór te gaan met hun bedrijf, dan wel ermee te stoppen. Verkoop van grond van stoppende boeren biedt groeikansen voor andere (jonge) agrarische ondernemers.

²⁷ Paragraaf 1.5, pagina 8 en 9

Verder draagt de herverkaveling bij aan de realisatie van nieuwe natuur en is sprake van verbetering van de verkeersveiligheid (vermindering landbouwverkeer) en waterhuishouding (aanleg van plas-dras zones).

C1.7 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁸ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de platte schijfhoren en de grote modderkruiper (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen³⁰ en de ontheffing van de verbodsbepalingen om exemplaren en eieren van de platte schijfhoren te doden van wel te vernielen³¹, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

Omdat de uitvoering van het project een jaar is uitgesteld³², hebben wij ambtshalve de gevraagde ontheffingsperiode met één jaar verlengd. Hiermee heeft u voldoende tijd om de ruilverkaveling uit te voeren.

²⁸ Art. 1.10, derde lid Wnb

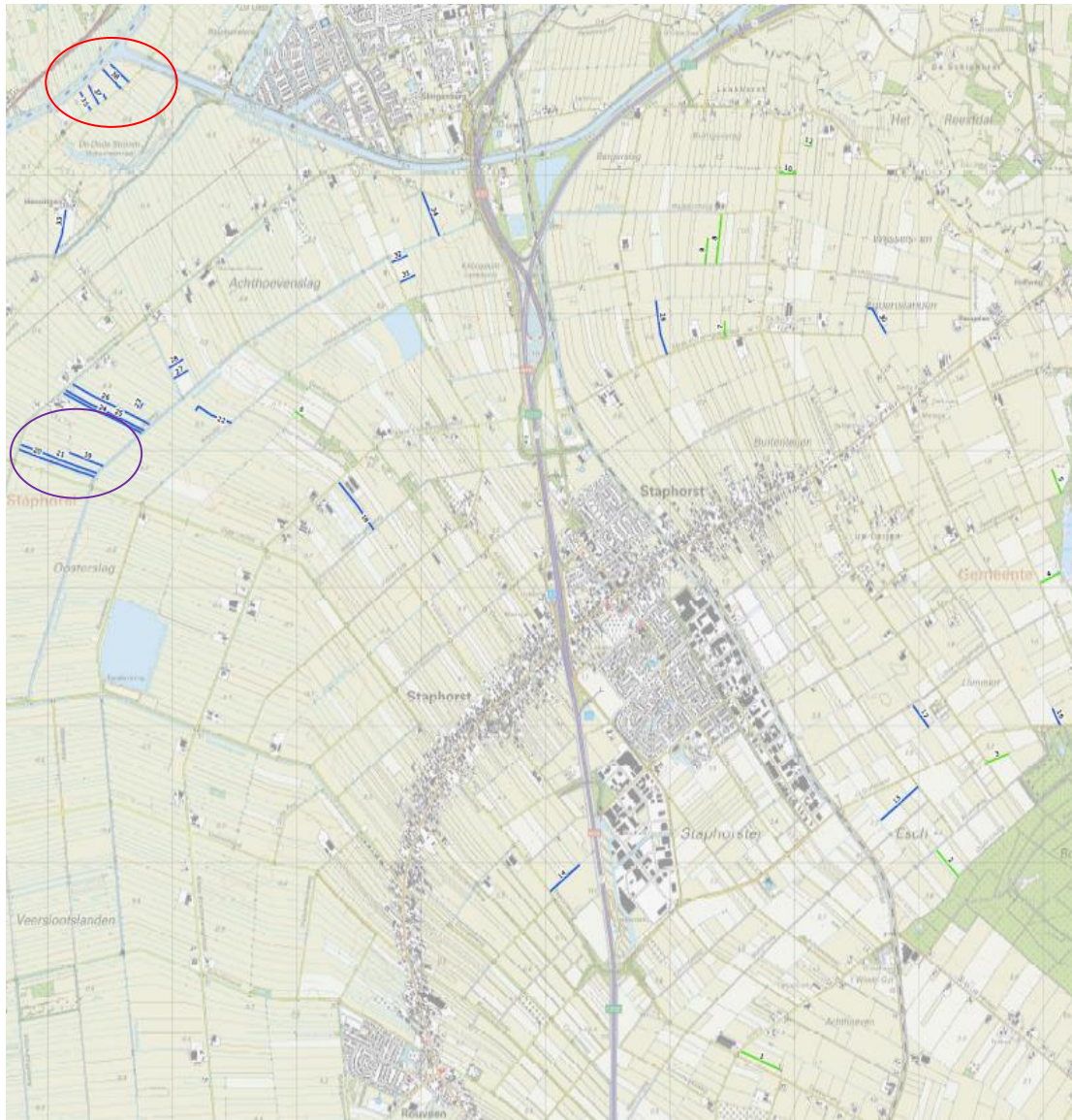
²⁹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

³⁰ Art. 3.5, vierde lid en art. 3.10 lid sub b Wnb

³¹ Art. 3.5, eerste en derde lid Wnb

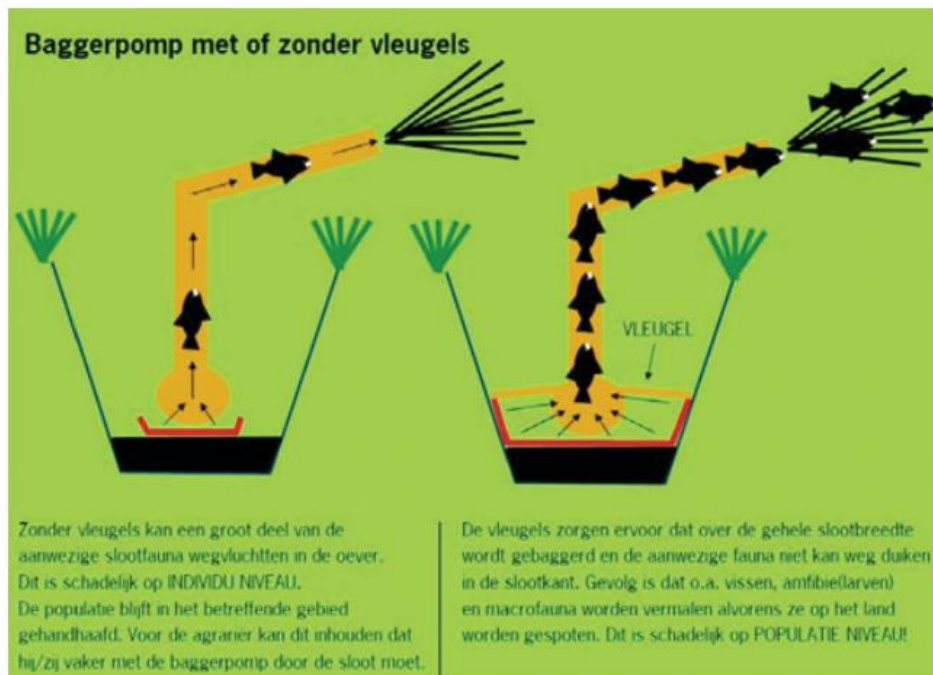
³² [https://www.rtvoost.nl/nieuws/318378/Ruilverkaveling-in-Staphorst-licht-een-jaar-stil-door-PAS-uitspraak, geraadpleegd op 15 september 2019](https://www.rtvoost.nl/nieuws/318378/Ruilverkaveling-in-Staphorst-licht-een-jaar-stil-door-PAS-uitspraak,geraadpleegd%20op%2015%20september%202019)

BIJLAGE 3 – LIGGING VAN DE SLOTEN WAAR WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD

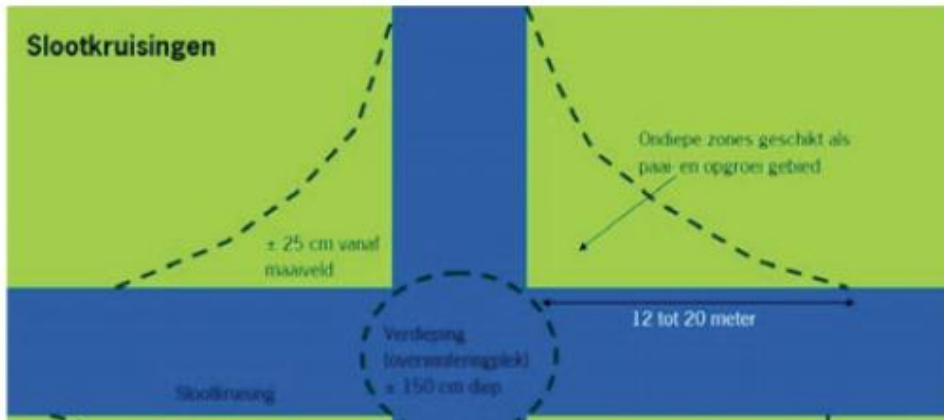

Ligging van de sloten waar werkzaamheden worden uitgevoerd, aangegeven middels de blauwe lijnen. De groen lijnen betreffen bomenrijen. Het paarse ovaal geeft de locatie van de sloten met betrekking tot de platte schijfhoren weer (zie ook figuur 1 in bijlage 4). Het rode ovaal de sloten met betrekking tot de grote modderkruipers (zie ook figuur 2 in bijlage 4).

BIJLAGE 5 – FIGUUR BAGGERPOMP EN HERPROFILERING

Figuur 1. Met een baggerpomp zonder vleugels wordt het schonen van de sloten (zoals weergegeven in figuur 2 van bijlage 4) uitgevoerd.

Figuur 2. Sloot 38 (zie figuur 2 bijlage 4) wordt volgens dit figuur geherprofileerd.